

ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ПРОПАГАНДИ: ВПЛИВ МЕДІА ТА ІДЕОЛОГІЙ НА СПРИЙНЯТТЯ ВІЙНИ ТА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

Горбаль Я. М.

аспірант кафедри філософії

Мелітопольського державного педагогічного університету,

асистент кафедри історії та філософії

Бердянського державного педагогічного університету

м. Запоріжжя, Україна

Військова пропаганда є потужним інструментом впливу на громадську думку в умовах воєнного конфлікту. Вона спрямована на формування певного сприйняття війни, виправдання військових дій і здобуття підтримки серед населення. Медіа відіграють ключову роль у поширенні пропагандистських наративів, використовуючи різноманітні канали комунікації.

Пропаганда часто спирається на ідеологічні конструкти, що спрощують складну реальність війни та чітко розмежовують "свого" та "чужого". Вона акцентує увагу на гострих питаннях національної ідентичності, патріотизму та безпеки, апелюючи до емоцій та страхів людей. Водночас, контрпропаганда намагається дискредитувати супротивника, нав'язати власну інтерпретацію подій.

Філософський аналіз пропаганди розкриває її маніпулятивну природу, показуючи, як вона використовує спрощені образи та наративи задля досягнення певних політичних цілей. Критичне осмислення пропагандистських повідомлень є важливим для формування неупередженого розуміння воєнних конфліктів та протидії спробам формування однобічної громадської думки.

Водночас, пропаганда не є суцільно негативним явищем – вона може слугувати мобілізації суспільства на захист країни, підтримці воєнних зусиль у критичні моменти. Головне питання полягає в етичних межах пропаганди та збереженні плюралізму думок замість нав'язування єдиної інтерпретації.

Медіа виконують різноманітні функції у висвітленні військово-політичних конфліктів у світі[4, с. 108]:

1. Посередницька функція. Медіа можуть допомагати у встановленні контакту між сторонами конфлікту та сприяти залагодженню різних суперечностей.

2. Об'єктивне висвітлення подій. Вони повинні надавати об'єктивну інформацію про військово-політичні протистояння, ретельно розбираючись у подіях та позиціях супротивників.

3. Моніторингова функція. Медіа можуть надавати моніторинг подій на місці конфлікту, відслідковуючи кожен крок учасників.

4. Формування думок. Вони впливають на оцінки та думки громадськості щодо конфлікту, залежно від об'єктивності та збалансованості висвітлення подій.

5. Інформаційна підтримка. Медіа розповсюджують інформацію про програми та ініціативи, спрямовані на врегулювання конфлікту.

6. Маніпулятивна функція. Вони можуть використовуватися для маніпулювання громадською думкою та поширення інформації, яка може призвести до подальшої ескалації конфлікту [1, с. 2].

7. Підтримка сторін конфлікту. Медіа можуть підтримувати одну зі сторін конфлікту, повідомляючи про новини, що негативно впливають на інших учасників протистояння.

Філософське розуміння військової пропаганди розглядається через призму впливу медіа та ідеологій на сприйняття війни та формування громадської думки. Воно може бути розглянуте з різних перспектив:

1. Соціально-конструктивістська перспектива. Вона вказує на те, що сприйняття війни і формування громадської думки залежать від соціальних конструкцій, створених медіа та ідеологіями. Медіа, як засіб масової комунікації, впливають на погляди та переконання суспільства щодо воєнних подій через відбір інформації, її інтерпретацію та поширення. Ідеології, у свою чергу, визначають рамки інтерпретації цієї інформації та сприяють формуванню певного світогляду.

2. Культурно-історична перспектива. Вона враховує вплив культурних та історичних контекстів на сприйняття війни. Медіа та ідеології відтворюють ідеї та цінності, які притаманні певній культурі чи історичному періоду. Ці ідеї можуть впливати на те, як суспільство сприймає війну та реагує на неї.

3. Політико-економічна перспектива. Вона акцентує увагу на політичних та економічних мотиваціях застосування військової пропаганди. Медіа та ідеології можуть використовуватися для зміцнення влади, легітимізації війни, мобілізації громадян на військові дії або впливу на рішення політичних лідерів.

Філософське розуміння військової пропаганди відображає глибокий вплив медіа та ідеологій на сприйняття війни і формування громадської думки, а також виявляє складні взаємозв'язки між владою, культурою та суспільством у контексті військових конфліктів [3, с. 57].

У війні в Україні, яка триває з 2014 року, медіа відіграють ключову роль у поширенні інформації про події на передовій та в суспільстві

загалом. Однак російські медіа використовуються для маніпулювання громадською думкою та поширення пропаганди та дезінформації. У їхньому висвітленні конфлікту використовуються терміни та поняття, що не відповідають реальності, наприклад, вони називають війну "спецоперацією". Таким чином, російські медіа намагаються створити власну версію подій, яка відрізняється від реальності та базується на фейках та маніпуляціях.

Російські медіа представляють українську владу та армію як нацистських загарбників, що призводить до спотвореного уявлення про події в Україні серед громадськості Росії. Українські медіа, натомість, висвітлюють війну та окупацію, підкреслюючи національну єдність та відстоюючи інтереси країни. Вони акцентують увагу на військових успіхах та перемогах, що підвищує патріотичний настрій серед українців. Медіа відіграють ключову роль у мобілізації населення та підтримці всіх, хто потребує допомоги [2, с. 291].

Так, медіа, як ретранслятор військово-політичних конфліктів, мають значний вплив на громадську думку і сприйняття подій. З одного боку, вони можуть допомогти краще зрозуміти та оцінити ситуацію в конфліктній зоні, стимулюючи обговорення, аналіз і формування громадської думки. Медіа сприяють підвищенню рівня свідомості та усвідомленню подій. З іншого боку, їхня ретрансляція може призвести до перекручування фактів, вибіркового представлення інформації або нав'язування певної точки зору чи ідеології, що може спотворити сприйняття подій громадськістю.

Література:

1. Батрименко О. В. Особливості сучасних збройно-політичних конфліктів : автореф. дис. ня канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2006. 18 с.
2. Богуш Л. А. Роль засобів масової інформації у висвітленні збройних конфліктів у світі: теоретичний підхід. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика*. 2021. № 4. Ч. 3. С. 291–295.
3. Дубов Д. Засоби масової інформації як якісно нові суб'єкти політичних комунікацій. *Інформаційне суспільство. Політичний менеджмент*. 2007. № 1. С. 57–63.
4. Кондратюк М. Інформаційна війни та роль мас-медіа в міжнародних конфліктах. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2013. № 41. С. 108–113.